# С Т А Н О В И Щ Е

**от доц. д-р Петър Георгиев Бончовски,**

*ИДП-БАН, член на Научното жури, назначено със Заповед № РД-09-100.03.11.2021 г. на Директора на Института за държавата и правото към Българска академия на науките*

Във връзка с открита процедура за защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор" на Кирил Стайков Петров, докторант в задочна форма на обучение към ИДП-БАН, Секция по гражданскоправни науки, по докторска програма „Гражданско и семейно право", в професионално направление ш.3.6. Право

на тема:

**„ОСПОРВАНЕ НА ПРЕОБРАЗУВАНЕТО НА ТЪРГОВСКИ ДРУЖЕСТВА“**

**1. Процедурата**

**1.1.** Не се установяват нарушения на изискванията на законодателството: съответните разпоредби на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на БАН и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на ИДП.

**1.2.** Съгласно изискването следва да представи на научното жури минимум три публикации по темата на дисертацията, направени в научни или академични издания с редакционна колегия. Представени са три публикации, които отговарят на изискванията.

**1.3.** Не са ми известни и не намирам данни за плагиатство. Докторантът не е приложил декларация за оригиналност. Няма подобно изискване в Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на ИДП.

**2. Относно дисертанта**

**2.1.** Не познавам докторанта и нямам лични впечатления. Зачислен е през 2013 г., което му е предоставило предостатъчно време за обмисляне и изписване на дисертацията.

**2.2.** Съгласно представените биографични данни професионалното развитите на докторанта е тясно свързано със съдебната власт и понастоящем работи като съдия. Бил е и преподавател по Търговско право в ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“.

**2.3.** Може да се отбележи, че този професионален път е достатъчен за да предостави помощ относно изследването, предмет на дисертационния труд, а именно пълен достъп до съдебната практика и навик за работа със закона.

**2.4.** В тази връзка, от представения текст няма съмнения, че докторантът борави свободно с детайлите на законодателството в различни правни области и разполага с възможността за представяне на различни практически хипотези, вкл. чрез цитиране на съдебни решения.

Тази два момента, несъмнено свързани с професионалното му развитие, са определено в полза на дисертацията. Стилът е стегнат и ясен, макар и оформен като при изписване на съдебно решение.

**3. Понятиен апарат. Цитати**

**3.1.** В дисертацията се използва адекватен юридически езиков апарат. Използва се като цяло терминология, съобразена с общоприетите изисквания.

**3.2.** Цитатите са уместни и не са правени като самоцел. Използван е богат научен апарат от национални и чуждестранни автори.

**3.3.** Съдебната практика (национална и от правото на Европейския съюз) е също уместно използвана.

**4. Изпълнение на задачите на дисертацията.**

**4.1.** Дисертантът си е поставил за цел цялостно изследване на института на оспорване на преобразуване на търговските дружества при прилагане на интердисциплинарен подход, т.е. от гледна точка не само на материалното гражданско в широк смисъл право, но и при съобразяване на правото на ЕС, гражданското съдопроизводство и международното частно право. Считам този подход за по принцип уместен, поради комплексността на поставените проблеми. Може да се приеме, че от гледна точка на анализ на релевантните правни норми, докторантът се е справил.

**4.2.** Така формулирано изследването има категорично монографичен характер с ясно изявен теоретичен център и

смислова нишка при изследването на проблеми от различните правни области. Трудът има също така предимството и недостатъка да е първото цялостно изследване по темата. Обемът е повече от достатъчен, за да може да се приеме монографичната стойност на проекта на докторат.

**4.3.** Считам, че в коментарната част изследването е проведено адекватно, разгърнати са множество хипотези, свързани с различни клонове на материалното частно право и са анализирани в детайли различните техни специфики от теоретична и практическа гледна точка. Приветствам, че при спорни въпроси дисертантът не се колебае, след като е изложил различните гледни точки, да изрази своята позиция (напр. различните начални моменти на оспорване на преобразуването, облигационно правния режим на договора за преобразуване).

**4.4.** Предложенията de lege ferenda са приемливи като бих подчертал предложението за разширяване на лицата, разполагащи с правен интерес от оспорване на преобразуване, както и задължението съда да уведоми служебно органа по регистрацията.

**4.5.** Докладът на научния ръководител проф. д-р Поля Голева е с подчертано положителна оценка.

**4.6.** Подчертаната коментарна природа на текста кореспондира с подхода при научните изследвания в последните поне две десетилетия. Положителни моменти са

правноисторическото изложение, сравнителноправната част и коментара на правото на ЕС в неговото развитие.

**5. Бележки**

**5.1.** Както посочих, изследването е първо в обем и със стойността на монография. Същевременно разпоредбите са лошо формулирани, без ясна систематика и подчинени на казуистиката. Това предполага широка творческа възможност за научно изследване и предложения за промени в законодателството.

**5.2.** Докторантът обаче се е самоограничил до текст, който има главно коментарна стойност. Попътно се приема, че материалното право на оспорване има преобразуваща природа (поне така е предоставена дефиницията, макар на стр. 50-51 да се коментират и др. видове права, което прави извода неясен, а на стр. 211 да е посочено, че се защитава притезание), без внимателно да се прецени правната промяна, която се предизвиква, но същевременно безкритично се приема, че искът е отрицателен установителен за факти (стр. 212-213).

**5.3.** Липсата на задълбочаване именно в теоретичния център на труда, от който може да се направят и важни практически изводи, вкл. и за промяна на законодателството, е определен недостатък. Този подход би предположил и съвсем друго структуриране на изследването.

**5.4.** Задълбочаването би избегнало и твърдения, че „притезанието, чрез което се реализира субективното право на оспорване на преобразуването при допуснато нарушение в процедурата по преобразуване, е правото на иск за оспорване на преобразуването“.

**5.5.** Няма как да се убедя от изложеното в текста, че субективните предели на непререшаемостта на съдебното решение са различни съгласно това дали искът е уважен или отхвърлен. Същото и за твърдението, че съдебното решение има самостоятелна правна последица, която действа спрямо производството по регистрация.

**5.6.** Изобщо, в момента има тенденция в дисертации по материално право да се развиват странични за тях процесуални въпроси с цел натрупване на страници. Това обикновено е излишно, защото една добра дисертация не печели от няколко десетки страници в повече, когато те са пълнеж по ясни и често относително безспорни въпроси, като например разискване на общи детайли по хода на иска.

Същевременно само мимоходом и често невярно се засягат същностни въпроси, а неверните становища по тях се мултиплицират и присъединяват към потока от нестойностна и подвеждаща юридическа информация. Като пример мога да дам въпросът за декларативната стана на исковите производства, която е застъпена в законодателства, откъдето може би е първообраза на разпоредбата на чл. 263о, ал. 1, Търговски закон.

## 6. Заключение

При отчитане на гореизложеното считам, че дисертационният труд, съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, свидетелства за теоретични знания на кандидата по съответната научна специалност, достатъчна способност за самостоятелни научни изследвания и тяхното претворяване в текст, който отговаря на изискванията на научен труд съгласно съвременните стандарти.

Споделям като цяло дефинираните в автореферата научни приноси, както и намирам предложенията de lege ferenda за уместни. Поради това проектът за дисертация притежава необходимите качества и научни достойнства на докторска дисертация за придобиване на образователната и научна степен „доктор".

*Направените констатации са основание **да предложа** на членовете на Научното жури **да присъдят** на Кирил Стайков Петров образователната и научна степен „доктор" по докторска програма „Гражданско и семейно право", в професионално направление ш.3.6. Право.*

.....

*/доц. д-р П. Бончовски/*